

Το Επιχειρείν Σήμερα

η γνώση των οικονομολόγων
της Εθνικής Τράπεζας στα χέρια σου

Πως επηρεάζει η
αβεβαιότητα τις
ελληνικές επιχειρήσεις;

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Η ανθεκτικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων προσφέρει άμυνες μπροστά στις συνεχιζόμενες διεθνείς προκλήσεις

Με τη διεθνή αβεβαιότητα να κλιμακώνεται σε ιστορικά υψηλά επίπεδα το 2025, οι ΜμΕ διατηρούν σταθερό επιχειρηματικό κλίμα με τον Δείκτη Εμπιστοσύνης να ενισχύεται οριακά μεταξύ των δύο εξαμήνων (από 16 σε 17 μονάδες). Οι πιέσεις των δασμών για τα 2/3 του τομέα απορροφήθηκαν από τα περιθώρια κέρδους, «φρενάροντας» την περαιτέρω διάχυσή τους στην ελληνική οικονομία.

Παρά τις πιέσεις αυτές, οι ΜμΕ εμφανίζονται ουσιαστικά αλώβητες σε όρους χρηματοοικονομικής υγείας (με προβλήματα ρευστότητας κοντά στο ιστορικό χαμηλό του 10% των επιχειρήσεων), γεγονός που λειτουργεί ως στρατηγικό κεφάλαιο για το σύνολο της οικονομίας, ενισχύοντας τη δυνατότητά της να ανταποκριθεί αποτελεσματικά σε μια νέα χρονιά αβεβαιότητας.

1. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜμΕ

- Βασικό κανάλι επίδρασης η πίεση στο κόστος
- Η πλειοψηφία του τομέα απορρόφησε την πίεση

2. ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟ ΝΕΟ ΕΤΟΣ

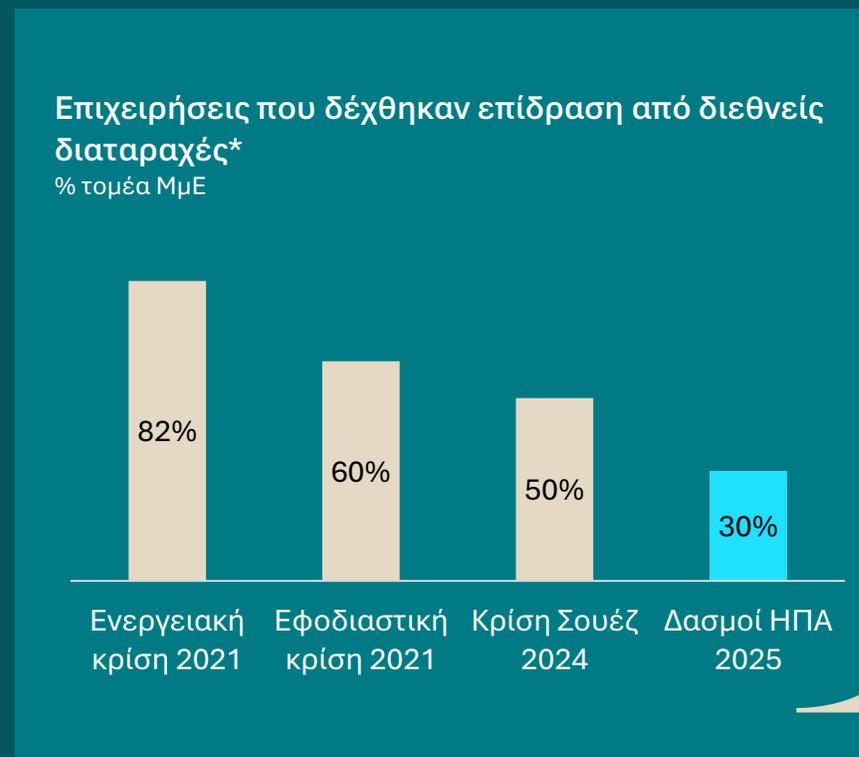

1. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜμΕ

Οριακά βελτιωμένες οι προσδοκίες των ελληνικών ΜμΕ το δεύτερο εξάμηνο του 2025, καθώς οι δασμοί άσκησαν χαμηλότερη πίεση έναντι προηγούμενων κρίσεων.

[1] Ο δείκτης αντιστοιχεί στο καθαρό ισοζύγιο των απαντήσεων, για μείωση (-100), σταθερότητα (0), και αύξηση (+100).

* % επιχειρήσεων που δήλωσε υψηλή ή πολύ υψηλή πίεση από την κάθε διαταραχή

Βασικό κανάλι επίδρασης η πίεση στο κόστος

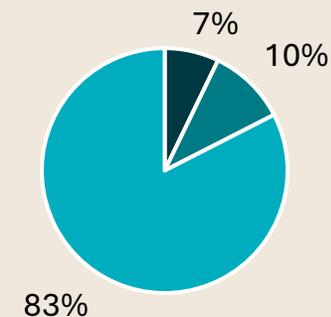
Ο Δείκτης Εμπιστοσύνης παρέμεινε αισθητά υψηλότερα (17 μονάδες) το 2025, έναντι του μέσου όρου της τελευταίας δεκαετίας (7 μονάδες) παρά την έντονη αβεβαιότητα αναφορικά με την επιβολή δασμών.

Τόσο η περιορισμένη τους εφαρμογή σε σχέση με τη προβλεπόμενη όσο και ο βαθμός ανθεκτικότητας από τη πλευρά των επιχειρήσεων, είχαν ως αποτέλεσμα την χαμηλότερη επίδραση στις ΜμΕ (33%) έναντι προηγούμενων παρόμοιων κρίσεων (50-60% του τομέα που πιέστηκε από τις διαταραχές εφοδιαστικών αλυσίδων λόγω του πολέμου Ουκρανίας – Ρωσίας το 2021 και της διακοπής διέλευσης Σουέζ το 2024).

Εμβαθύνοντας στα κανάλια μετάδοσης της διαταραχής, διαπιστώνεται ότι μόλις το 17% όσων επηρεάστηκαν δήλωσαν πίεση ζήτησης (7% άμεσα λόγω πωλήσεων στις ΗΠΑ και 10% έμμεσα λόγω πωλήσεων σε λοιπές χώρες), με το λοιπό 83% να δηλώνει πίεση στο κόστος (λόγω της ευρύτερης διαταραχής στις εφοδιαστικές αλυσίδες).

ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΔΑΣΜΩΝ

(% τομέα ΜμΕ)

- Άμεση επίδραση στη ζήτηση
- Έμμεση επίδραση στη ζήτηση
- Επίδραση στο κόστος

Στην πράξη: Ήταν η πίεση των δασμών όση αρχικά αναμενόταν;

Χαμηλότερο από τις αρχικές εκτιμήσεις ήταν το αποτύπωμα της επιβολής δασμών στην οικονομία, γεγονός που αντανακλάται:

- Διεθνώς, με ανοδικές αναθεωρήσεις των εκτιμήσεων για το παγκόσμιο ΑΕΠ το 2025, στη διάρκεια του έτους (από 2,8% σε 3,3%).
- Στις ελληνικές ΜμΕ που επανεκτίμησαν προς τα πάνω τις προσδοκίες τους για τον όγκο πωλήσεων για το 2025 (σε 5,2% το δεύτερο εξάμηνο, από 4% στο πρώτο εξάμηνο).

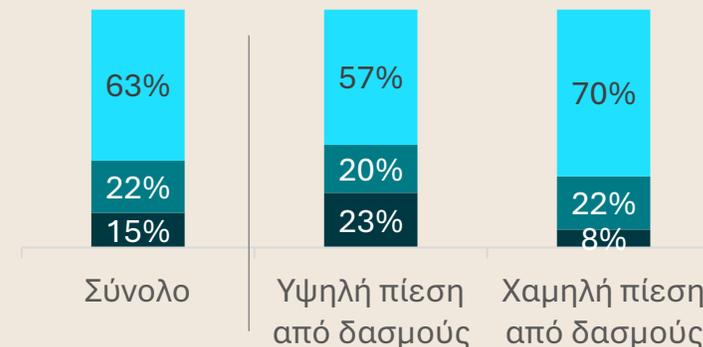
Η πλειοψηφία του τομέα απορρόφησε την πίεση

Περνώντας στον τρόπο με τον οποίο οι επιχειρήσεις που δέχθηκαν κάποια επίδραση λόγω δασμών επέλεξαν να ανταποκριθούν στις πιέσεις, διαπιστώνεται ότι:

- ✓ Το 22% του τομέα κινήθηκε στρατηγικά, είτε αναζητώντας εναλλακτικούς προμηθευτές και πελάτες (14%) είτε προχωρώντας σε ενίσχυση ανταγωνιστικότητας (8%).
- ✓ Το 15% επέλεξε μια πιο παθητική στάση, μετακυλώντας το αυξημένο κόστος στους καταναλωτές μέσω αυξημένων τιμών – στρατηγική που υιοθετήθηκε κυρίως από επιχειρήσεις που δέχτηκαν υψηλή πίεση.
- ✓ Η μεγάλη πλειοψηφία αυτών (2/3) επέλεξε να απορροφήσει την πίεση (μειώνοντας τα περιθώρια κέρδους), περιορίζοντας έτσι την ευρύτερη διάχυση της διαταραχής στην ελληνική οικονομία.

ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟΥΣ ΔΑΣΜΟΥΣ

(% τομέα ΜμΕ με επίδραση)

- Απορρόφηση κόστους από την επιχείρηση
- Στρατηγική αντίδραση
- Μετακύλιση κόστους στους καταναλωτές

Στην πράξη: Πως ενισχύεται η ανταγωνιστικότητα μιας επιχείρησης;

Με επενδύσεις σε τομείς όπως η εξωστρέφεια, η καινοτομία, ο ψηφιακός μετασχηματισμός και η εκπαίδευση ανθρώπινου δυναμικού. Τέτοιες δράσεις είναι ψηλά στην προτεραιότητα ευρωπαϊκών κονδυλίων, ενώ για λίγο ακόμα είναι διαθέσιμα σχετικά προγράμματα του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

1. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΔΑΣΜΩΝ ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜμΕ

2. ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟ ΝΕΟ ΕΤΟΣ

- Έτοιμες οι ΜμΕ για να αντιμετωπίσουν ένα νέο γύρο προκλήσεων το 2026

2. ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟ ΝΕΟ ΕΤΟΣ

Οι προκλήσεις αναμένεται να παραμείνουν και το 2026, όπως αποτυπώνεται στα υψηλά επίπεδα του Δείκτη Παγκόσμιας Αβεβαιότητας και στην επιδείνωση προσδοκιών μελλοντικής ζήτησης των ελληνικών ΜμΕ.

Παγκόσμια Αβεβαιότητα και Οικονομικό Κλίμα

Δείκτες, % απόκλιση από μ.ο. 2008-2025

— Δείκτης Παγκόσμιας Αβεβαιότητας (αριστερός άξονας)

— Δείκτης Παγκόσμιου Οικονομικού Κλίματος (δεξιός άξονας)

Συνθήκες Ζήτησης

■ Τρέχουσα ζήτηση

— Μελλοντική ζήτηση (προηγείται 1 εξάμηνο)

[1] Δείκτης Παγκόσμιου Οικονομικού Κλίματος: Αποτυπώνει το γενικό συναίσθημα βασιζόμενο σε θετικές και αρνητικές λέξεις στις αναφορές της Economist Intelligence Unit.

[2] Δείκτης Παγκόσμιας Αβεβαιότητας: Υπολογίζεται ως ποσοστό εμφάνισης της λέξης «αβέβαιος» (ή παραλλαγών της) στις αναφορές της Economist Intelligence Unit.

Έτοιμες οι ΜμΕ για να αντιμετωπίσουν ένα νέο γύρο προκλήσεων το 2026

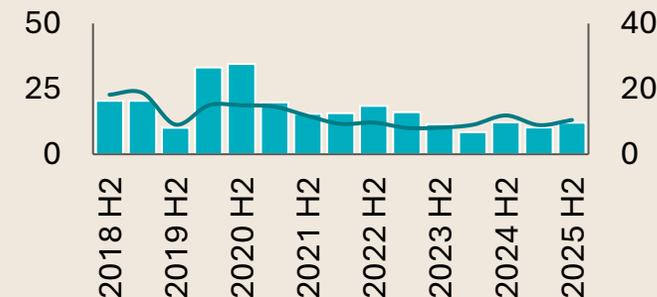
Παρά τις διαταραχές και την πίεση που άσκησαν στα περιθώρια κέρδους (δεδομένου ότι η πλειοψηφία προχώρησε σε κινήσεις απορρόφησης), καθοριστικής σημασίας είναι ότι οι ΜμΕ εμφανίζονται ουσιαστικά αλώβητες σε όρους χρηματοοικονομικής υγείας. Τόσο το ποσοστό των επιχειρήσεων με οξυμένη έλλειψη ρευστότητας όσο και εκείνων σε κατάσταση επιβίωσης παραμένουν κοντά στα ιστορικά χαμηλά επίπεδα του 10%.

Συνεπώς, καθώς το 2026 ξεκινά με συσσωρευμένους οικονομικούς και γεωπολιτικούς κινδύνους, το ελληνικό επιχειρείν φαίνεται να διαθέτει αφενός επαρκή περιθώρια αντίδρασης και αφετέρου (έχοντας δοκιμαστεί σε ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες τα προηγούμενα χρόνια), ισχυρά αντανακλαστικά για την αποτελεσματική διαχείριση αναταράξεων.

Η ανθεκτικότητα αυτή λειτουργεί ως στρατηγικό κεφάλαιο θωράκισης για το σύνολο της οικονομίας, ενισχύοντας τη δυνατότητά της να αντιμετωπίσει μια νέα χρονιά αβεβαιότητας.

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΙΕΣΗ

(% τομέα ΜμΕ)

■ Στρατηγική επιβίωσης (αριστερός άξονας)
— Έντονα προβλήματα ρευστότητας (δεξιάς άξονας)

Στην πράξη: Είναι το ίδιο ανθεκτικές οι πολύ μικρές επιχειρήσεις;

Οι πολύ μικρές επιχειρήσεις δυσκολεύονται περισσότερο στην τρέχουσα συγκυρία, γεγονός που αποτυπώνεται στις πτωτικές τους προσδοκίες και στις περιορισμένες αναπτυξιακές στρατηγικές συγκριτικά – με αποτέλεσμα να ανοίγει η ψαλίδα με τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις.

Ωστόσο, και για αυτές τα προβλήματα ρευστότητας παραμένουν σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα της τάξης του 15%.

Αν θέλετε να διαβάσετε την πλήρη μελέτη, πατήστε [εδώ](#)

Η γνώμη σας είναι πολύτιμη, μας βοηθά να βελτιώνουμε τη μελέτη «Επιχειρείν σήμερα», ώστε να είναι πιο κοντά στα ζητούμενά σας. Στείλτε μας την άποψή σας στο koutouzou.ath@nbg.gr

Η ομάδα Ανάλυσης της Επιχειρηματικότητας

Τζέση Βουμβάκη – *Deputy Chief Economist*

Αθανασία Κουτούζου - *Head of Entrepreneurship and Business Analysis*

Ιωάννης Κρόμπας – *Senior Economist*

Νίκη Κωνσταντοπούλου – *Senior Economist*

Γεώργιος Σακκάς – *Senior Economist*

Γεώργιος Γεωργίου – *Economist*

Θεόδωρος Γιούρας - *Economist*

Μάριος Μιχαηλίδης - *Data analyst*

Αφροδίτη Τζιοβάρια - *Data analyst*

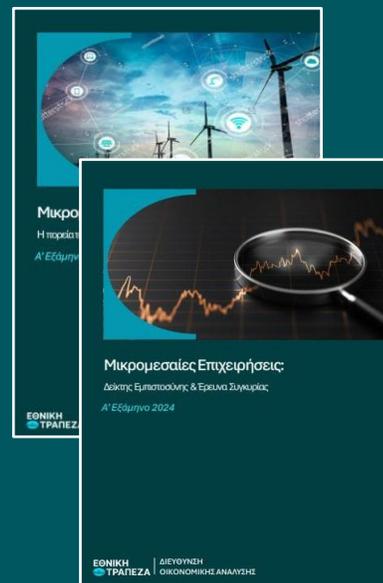
ΟΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Τάσεις του Επιχειρείν
μηνιαία έκδοση συγκυρίας

Δρόμοι περιφερειακής
ανάπτυξης

Μελέτες για ΜμΕ
εξαμηνιαία έρευνα

Sectoral reports
Structural, Green,
Digital

Disclaimer

Η παρούσα μελέτη καταρτίστηκε από τη Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία εμποτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, και προορίζεται αποκλειστικά ως απλή αναφορά για την ενημέρωση έμπειρων και ειδικευμένων επενδυτών, οι οποίοι αναμένεται και θεωρούνται απολύτως ικανοί να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις χωρίς να βασίζονται στο περιεχόμενο της έκθεσης, δηλαδή μόνον εφόσον πραγματοποιήσουν ίδια ανεξάρτητη έρευνα σε πηγές της επιλογής τους. Η παρούσα έκθεση δεν συνιστά επενδυτική έρευνα ούτε σύσταση για έρευνα, και ως τέτοια δεν καταρτίστηκε βάσει νομικών απαιτήσεων με σκοπό τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της επενδυτικής έρευνας. Οι πληροφορίες που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν συνιστούν παροχή επενδυτικών συμβουλών και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να θεωρηθούν σαν πρόταση ή προτροπή για αγορές ή πωλήσεις ή προώθηση προσφοράς ή προτροπής για αγορές ή πωλήσεις ή για συμμετοχή σε σύμβαση αναφορικά με κάθε χρεόγραφο, προϊόν, υπηρεσία ή επένδυση. Οι πληροφορίες ή οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν επαρκούν για να στηρίξουν μια επενδυτική απόφαση – και δεν συνιστούν δήλωση ή εγγύηση όσον αφορά τις μελλοντικές επιδόσεις οποιουδήποτε χρηματοπιστωτικού μέσου, πίστωσης, συναλλαγματικής ισοτιμίας ή άλλου μέτρου της αγοράς ή της οικονομίας. Οι επιδόσεις που έχουν σημειωθεί στο παρελθόν δεν αποτελούν αξιόπιστη ένδειξη μελλοντικών επιδόσεων.

Δηλώνεται δεόντως ότι τα επενδυτικά προϊόντα ενέχουν επενδυτικούς κινδύνους, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται ο κίνδυνος απώλειας μέρους ή του συνόλου του επενδυσόμενου κεφαλαίου. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και/ή τα συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα δεν φέρουν καμία απολύτως ευθύνη για τυχόν συνέπειες (συμπεριλαμβανομένης, ενδεικτικά, της άμεσης, έμμεσης ή επακόλουθης ζημίας, της απώλειας κέρδους, και άλλων απωλειών) που προκύπτουν από τυχόν εξάρτηση ή χρήση της παρούσας έκθεσης, και δεν αναλαμβάνουν καμία νομική υποχρέωση έναντι επενδυτή που θα λάβει άμεσα ή έμμεσα την παρούσα έκθεση. Η τελική επενδυτική απόφαση πρέπει να λαμβάνεται από τον επενδυτή, και την ευθύνη για την επένδυση πρέπει να αναλάβει ο επενδυτής.

Όποια στοιχεία έχουν χρησιμοποιηθεί στην παρούσα έκθεση, έχουν ληφθεί από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες, αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από ανεξάρτητο φορέα. Λόγω της πιθανότητας λάθους εκ μέρους αυτών των πηγών, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δεν εγγυάται για την ακρίβεια, τον επίκαιρο χαρακτήρα ή τη χρησιμότητα οποιασδήποτε πληροφορίας. Οι πληροφορίες και οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση υπόκεινται σε μεταβολές χωρίς προειδοποίηση, και δεν υφίσταται υποχρέωση επικαιροποίησης των πληροφοριών και των απόψεων που περιέχονται στην παρούσα έκθεση. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, οι συνδεδεμένες με αυτήν εταιρείες, οι εκπρόσωποί της, τα στελέχη της και/ή το προσωπικό της ή άλλα πρόσωπα που σχετίζονται με αυτήν, δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη ή υποχρέωση σε σχέση με την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκθεση, ή για οποιαδήποτε ζημία, εν γένει, που απορρέει από τυχόν χρήση της παρούσας έκθεσης, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών αποφάσεων που βασίστηκαν στην παρούσα έκθεση. Η παρούσα έκθεση δεν υποτίθεται ότι περιέχει όλες τις πληροφορίες που μπορεί να χρειάζεται ένας υποψήφιος επενδυτής. Οι αποδέκτες της παρούσας έκθεσης θα πρέπει να αξιολογούν σε ανεξάρτητη βάση τις ειδικές πληροφορίες και απόψεις που περιέχονται σε αυτήν, και να ζητούν τις συμβουλές των επαγγελματιών και οικονομικών συμβούλων της επιλογής τους σε σχέση με οποιοδήποτε επενδυτικό, οικονομικό, νομικό, επιχειρηματικό, φορολογικό, λογιστικό ή κανονιστικό ζήτημα, πριν προβούν σε οποιαδήποτε επένδυση ή πριν πραγματοποιήσουν οποιαδήποτε συναλλαγή σχετικά με πληροφορίες και απόψεις που πραγματεύεται η παρούσα έκθεση.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. συντάξε και δημοσίευσε την παρούσα έκθεση απολύτως ανεξάρτητα από οποιαδήποτε συνδεδεμένη με αυτήν εταιρεία και, ως εκ τούτου, όλες οι δεσμεύσεις, απόψεις, προβλέψεις, αξιολογήσεις ή ενδεικτικές τιμές που διατυπώνονται στις εν λόγω εκθέσεις μπορεί να διαφέρουν ουσιαστικά από τυχόν παρόμοιες εκθέσεις οι οποίες εκδίδονται από συνδεδεμένες εταιρείες, και μπορεί να βασίζονται σε διαφορετικές πηγές και μεθοδολογίες. Η παρούσα έκθεση δεν απευθύνεται σε, ούτε προορίζεται για, διανομή προς χρήση από πρόσωπα ή οντότητες που είναι πολίτες ή κάτοικοι ή έχουν έδρα σε οποιαδήποτε τοποθεσία, κράτος, χώρα ή άλλη δικαιοδοσία στην οποία η εν λόγω διανομή, δημοσίευση, διάθεση ή χρήση αντίκειται προς τους σχετικούς νόμους, κανονισμούς ή κανόνες. Η παρούσα έκθεση προστατεύεται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν επιτρέπεται η τροποποίηση, αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση ή μεταβίβασή της, είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε οποιοδήποτε τρίτο μέρος, εν όλω ή εν μέρει, χωρίς προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος. Όλες οι απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση εκφράζουν με ακρίβεια τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη αποκλειστικά, όσον αφορά καθένα και όλα τα θέματα που καλύπτονται. Περαιτέρω, βεβαιώνεται ότι κανένα μέρος της αποζημίωσης του συντάκτη της έκθεσης δεν είχε, ούτε έχει, ούτε θα έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τις συγκεκριμένες θέσεις ή τις απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση.

Η Τράπεζα Σήμερα